

Ба Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-017-и назди
Институту иқтисодиёт ва демографияи Академияи
миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (734025,
шаҳри Душанбе, кӯчаи С.Айнӣ, 44)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қодирзода Фарҳод Анвар дар мавзӯи
«Омилҳои институтсионалии таъмини амнияти сармоягузори хориҷӣ
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори
илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.13. - Иқтисодиёти ҷаҳонӣ
пешниҳод шудааст.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ дар шароите таҳия шудааст, ки ҷаҳони
муосирро ба пуррагӣ равандҳои пуртазоди ҷаҳонишавӣ ва минтақагарой
фаро гирифта, ҳар лаҳза тағйироте дар муносибатҳои иқтисодии
байналхалқӣ зухур мекунад. Мутаассифона, ин тағйиротҳо ба эҷоди
хатар дар пешбурди сиёсати иқтисодии давлатҳо ва махсусан, сиёсати
инвеститсионӣ муҳайё месозанд. Ҳамин аст, ки мавзӯи таҳқиқоти илмӣ
дар соҳаи илмҳои иқтисодӣ ба омӯзиши масъалаҳое равона гардидааст,
ки аз Консепсияи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ташкили
алоқаҳои берунӣ-иқтисодии мамлакат бармеоянд.

Дар автореферати диссертатсия қайд мегардад, ки: - вазъи иқтисоди
ҷаҳони муосир исбот намудааст, ки мавқеи маблағгузoron тайи солҳои
охир ба тадриҷ рушд карда, ба он оварда расонидааст, ин равандҳо аз
ҷониби сохторҳои институтсионалӣ дар сатҳи миллий, минтақавӣ ва
байналмилалӣ танзим карда шаванд. Ҳамин аст, ки дар автореферати
рисолаи илмии Қодирзода Ф.А. оид ба омилҳои институтсионалии
таъсиррасон ба равандҳои инвеститсионӣ маълумоти кофӣ дода
шудааст. Аз ҷониби муаллиф ба механизмҳои мавҷудаи таъсиррасонии
сохторҳои институтсионалӣ баҳои ҳақиқӣ дода шуда, инчунин роҳҳо ва
усулҳои мукамалгардонии фаъолияти онҳоро пешниҳод намудааст. Дар
автореферат омилҳои институтсионалии беруна ва дохилии таъмини
сармоягузори хориҷӣ ва амнияти сармоягузори Ҷумҳурии Тоҷикистон
дар шароити равандҳои ҷаҳонишавии муосир дар иқтисодиёти ҷаҳонӣ
пурра тафсир шуда, муаллиф тавонистааст, ки вариантҳои
баландбардории амнияти инвеститсиониро пешниҳод намояд. Муаллиф
дуруст қайд намудааст, ки маҳз нобаробарии шадиди захираҳои дохилии
молиявӣ ва вобастагии зиёди иқтисодии мамлакатҳои рушдкунанда аз
иқтисодиёти рушдкарда метавонад, ки ба амнияти иқтисодии давлатҳо

таъсироти манфиро ба бор оварад ва мутаассифона, ин вобастагӣ барои Ҷумҳурии Тоҷикистон низ истисно нест.

Мушоҳида мегардад, ки дар автореферати диссертатсия тамоми бандҳои асосии таҳияи рисолаи докторӣ тибқи меъёрҳои муайянкардаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷой ба ҷой карда шудаанд. Махсусан бояд ишора намоем, ки муаллиф дар автореферат мухтасари навгониҳои рисолаи илмиашро дар 9 банд бо пай дар пай ба пуррагӣ шарҳу эзоҳ додааст.

Истифодаи шумораи зиёди моделҳои иқтисодӣ барои саҳеҳтар гардонидани фикри дар таҳияи рисолаи илмӣ ифодаёфта, дастоварди дигари муаллиф мебошад, ки дар автореферат инъикос ёфтаанд.

Баён кардани нуқтаи назари муаллиф дар бораи тавсеаи ҳамкорӣ бо созмонҳои молиявии байналмилалӣ ва минтақавӣ, ки ҳамчун элементҳои асосии институционалии байналмилалӣ эътироф гаштаанд, аз омӯзиши фарохи ин мавзӯ дар таҷрибаи ҷаҳонӣ дарак медиҳад.

Дар автореферат ишора мегардад, ки ҷаҳонишавии молиявӣ дар шакле, ки дар он вучуд дорад, ин фароҳам овардани шароит барои иштироки баробари марказҳои иқтисодии минтақавӣ дар низоми молиявии байналмилалӣ набуда, балки ҳамгироии онҳо ба матритсаи аллакай мавҷудбудаи институтҳои молиявии ҷаҳонии тахти назорати англо-амрикоӣ ҷойдошта мебошад. Воқеан, ин қайди муаллиф дар шароити ҷаҳонишавии молиявӣ бисёр масъалаи ҳассос ба шумор меравад, ки ишораи онро дар автореферат саривақтӣ мепиндорам.

Дар ин робита, дар автореферати диссертатсия аз ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, аз ҷумла Хазионаи Баналҳалқии Асёр, Гуруҳи Бонки Ҷаҳонӣ, Бонки Осиёгии Рушд ва дигар созмонҳо, ки инвесторони иқтисоди миллии ҷумҳурӣ мебошанд, нигоштаҳо ба назар мерасанд, ки мубрамияти кори илмиро инъикос мекунанд.

Дар автореферат ҳамзамон, муаллиф пешниҳод менамояд, ки барои кам кардани хатарҳои эҳтимолӣ истифодаи самараноки инвеститсияҳои дохилию хориҷиро дар соҳаҳои дурнамодори иқтисодӣ, масалан соҳаҳои саноат (саноати сабук, саноати истихроҷ, саноати ҷӯй) таъмин намоем.

Аз автореферат бармеояд, ки муаллиф рисолаи илмиашро аз бобҳои ба якдигар вобастабудаю якдигарро такмилдиҳанда, сарсухан, хулосаҳо, пешниҳодот ва дигар элементҳои сохтории барои таҳияи рисолаи илмӣ заруратдошта мураттаб намудааст.

Мақсади эҷоди рисолаи илмӣ, вазифаҳо, дараҷаи азхудшудаи масъала, заминаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқот, дастовардҳои илмӣ ва тавсифи дигар масъалаҳои умумии диссертатсия дар

муқаддимаи автореферат тибқи тартиби ҷойдошта оварда шудаанд, ки қобили қабул ва мувофиқи талаботи навиштани автореферат мебошанд.

Дар автореферати Қодирзода Ф.А. бо назардошти ҷаҳонишавии бозорҳои молиявӣ, бухронҳои пайдарпайи молиявӣ, заминаҳои концептуалӣ ва таҷрибаҳои самарабахши ҳамкориҳои Тоҷикистон бо сохторҳои институтсионалии молиявӣ, моделҳои сармоягузорӣ, зарурият ва аҳамияти таъмини амнияти инвеститсионии мамлакат ва нақши он барои рушди минбаъдаи иқтисоди миллӣ пурра таҳқиқ шудаанд.

Дар автореферат муаллиф исбот намудааст, ки инвеститсияҳои байналмилалӣ ҳамчун қувваи мусоидаткунанда ба рушди иқтисодӣ баромад карда, яке аз роҳҳои дарёфти маблағ ҷиҳати кам кардани бори бучетӣ аз як тараф ва аз тарафи дигар ҳамчун ҳолати “хатарзо” барои иқтисоди миллӣ ва фазои инвеститсионӣ баромад менамояд.

Ҷолиби диққат аст, ки дар автореферат инчунин аз пайомадҳои нобасомони фаъолияти инвеститсионии қавитарин сармоягузoron дар бозори ҷаҳонии молиявӣ, аз қабili Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, Ҷумҳурии Халқии Хитой, мамлакатҳои узви Иттиҳоди Аврупо, Австралия, Федератсияи Россия ва соири мамолики дигар ишораҳои зарурӣ рафтааст. Инчунин муаллиф аз таҳлукаҳои (бухронҳои) пайиҳами молиявӣ ва тобиши сиёсӣ гирифтани фаъолияти инвеститсионии инвесторони байналмилалӣ қайд кардааст, ки аз мавқеъгирии саривактии ӯ вобаста ба мавзӯи таҳқиқшаванда дарак медиҳад.

Дар радифи ҷанбаҳои назаррасу мусбати ошкоршуда, автореферати диссертатсия як қатор норасоихоро низ дар худ дорад, ки аз нигоҳи мо ба сифати кори илмӣ таъсири манфӣ намерасонанд:

1. Муаллиф дар саҳифаи 44-уми автореферат оиди ҷиҳатҳои мусбати фаъолияти инвеститсияҳои байналмилалӣ дар рушди иқтисодиёти мамлакатҳои рӯ ба инкишоф ва махсусан Ҷумҳурии Тоҷикистон ишора кардааст, лекин ҷиҳатҳои манфиро нишон намодааст;
2. Дар хулосаи автореферат (саҳифаҳои 49-54) хуб мешуд, ки муаллиф оиди мукамалгардонии фаъолияти институтҳои молиявӣ дар шароити бухронӣ пешниҳоди ҳешро баён мекард.
3. Дар автореферати диссертатсия як қатор камбудҳои имлогӣ, услубӣ ва грамматикӣ ҷой доранд, ки ислоҳ кардани онҳо мувофиқи матлаб мебошанд.

Камбудӣ ва норасоҳои ошкоршуда ва пешниҳодкардаи мо арзиши илмӣ қисматҳои назариявӣ ва амалии рисолаи доктории мазкурро кам намеkunанд ва ҳислати пешниҳоди тавсиявиро соҳибанд.

Хулоса. Автореферати диссертатсияи Қодирзода Фарҳод Анвар дар мавзӯи “Омилҳои институтсионалии таъмини амнияти сармоягузории

хориҷӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” бо истифода аз методҳои муосири таҳқиқот, омӯзиш ва таҳлили ҳамачонибаи муносибати давлатҳои дар ҳоли рушд қарордошта бо давлатҳои рушдкарда ва дигар институтҳои бозорҳои молиявии минтақавӣ ва байналмилалӣ эҷод гардида, ба талаботҳои Низомномаи муассисаи давлатии «Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон» (Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17.06.2015с., №504) ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.11.2016с., №505) чиҳати дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ мутобиқат менамояд ва Қодирзода Ф.А. барои соҳиб шудан ба дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.13. - Иқтисодиёти ҷаҳонӣ сазовор мебошад.

Муқарриз:

доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессори Донишқадаи политехникии
Донишгоҳи техникии Тоҷикистон
ба номи М.С. Осимӣ



Авезов А.Х.

735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Тел. (корӣ): + 992 3422 6-04-54

ш.Хуҷанд, куч. Исмоили Сомони, 226
Моб: +992 92 777 78 78

Имзои доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори Авезов А.Х. - ро тасдиқ мекунам.

Сардори Раёсати кадрҳо



 Ёкубова М.А.